

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

INFORMATION

Ny lag om viltvårdsområden

Den 1 januari 2001 ersätts lagen om jaktvårdsområde med lag (2000:592) om viltvårdsområden. Den nya lagen innebär att ett viltvårdsområde kan bildas i syfte att främja viltvården genom en samordning av jakten och andra åtgärder till skydd och stöd för viltet. Jämfört med vad som gäller för jaktvårdsområdena kommer verksamheten inom ett viltvårdsområde att omfattas av en tydligare reglering.

En viltvårdsområdesförening får rätt att fatta beslut för medlemmarna endast om lagen innehåller en uttrycklig regel om det. Lag om viltvårdsområden är anpassad till förändringar i grundlagen (regeringsformen 2 kap 18 §) samt till den europeiska kommissionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Här följer en kort beskrivning av vad den nya lagen om viltvårdsområden innebär, dvs i huvudsak en **sammanfattning av lagens förarbeten** (prop 1999/2000:73) och Miljö- och jordbruksutskottets betänkande (MJU 17 1999/2000).

A) **Namnändringen**

Dagens jaktvårdsområden ersätts av en samverkansform som benämns viltvårdsområden. I den nu gällande jaktlagen har begreppet jaktvård nästan helt utmönstrats och ersatts med viltvård. Någon betydelsemässig ändring är inte avsedd.

B) **Majoritetskrav**

Majoritetskravet för att bilda ett viltvårdsområde höjs från nuvarande nivå. Majoriteten skall utgöra fyra femtedelar av samtliga fastighetsägare som skall äga minst fyra femtedelar av viltvårdsområdets areal. För starkt ägosplittrade områden införs en särbestämmelse. Bestämmelsen innebär att minst hälften av de fastighetsägare som äger minst hälften av viltvårdsområdets areal skall vara överens om bildandet. Särbestämmelsen om starkt ägosplittrade områden kopplas till omarronderingsbegreppet i jordförvärvslagen (1991:736).

Regeringen har preciserat vilka kommuner eller delar av kommuner som skall vara omarronderingsområden. Det handlar för närvarande om fem kommuner eller delar av kommuner i Västra Götalands län, tio i Dalarnas län och en i Gävleborgs län.

C) **Förfarandet vid bildandet**

Frågan om bildandet av viltvårdsområde skall prövas vid en förrättning under ledning av en förrättningsman, om det inte är uppenbart att förutsättningarna för bildandet saknas. Länsstyrelsen får dock besluta att bilda ett jaktvårdsområde utan förrättning om alla fastighetsägare är överens om bildandet eller om förrättning annars inte kan anses nödvändig. Det förfarande vid bildandet som gäller lag om jaktvårdsområden har således behållits.

D) **Jakten och viltvården**

I den nya lagen regleras tydligare vilka beslutsbefogenheter en viltvårdsområdesförening har. Föreningen får rätt att fatta beslut som kan innebära ingrepp i den enskildes äganderätt endast i de frågor och under de förutsättningar som anges i lagen. I föreningens stadgar skall det anges hur föreningen avser att utnyttja sina beslutsbefogenheter. (Svenska Jägareförbundet har utarbetat normalstadgar för viltvårdsområden)

De inskränkningar som kan vara befogade är beslut om områdesjakt, gemensamhetsjakt och avskjutningens omfattning och inriktning. Med områdesjakt avses att alla som har rätt att jaga inom området har den rätten över hela området.

Gemensamhetsjakt innebär att områdesjakt inte får bedrivas enskilt utan endast tillsammans med övriga jakträttshavare.

Viltvårdsområdesföreningen får om det behövs med hänsyn till viltvården, besluta att älg, kronhjort och dovhjort samt rådjur och annat småvilt får jagas som områdesjakt och gemensamhetsjakt.

Viltvårdsområdesföreningen får vidare besluta om områdesjakt och gemensamhetsjakt efter björn, järv, varg, lo och vildsvin om det uppenbart behövs för att begränsa skador av sådant vilt.

Viltvårdsområdesföreningen får inte besluta om andra inskränkningar i den enskildes rätt än sådana om avskjutningens omfattning och inriktning. Beslut får alltså inte tas rörande t.ex. hundanvändning och jakttider. Beslut rörande avskjutningens omfattning och inriktning får endast fattas i de fall viltvårdsområdesföreningen beslutat om områdesjakt eller gemensamhetsjakt.

Den enskilde är inte skyldig att tåla att viltvårdsanläggningar uppförs på hans mark mot hans vilja. Detta hindrar dock inte att det företas traditionella viltvårdsåtgärder inom viltvårdsområdet. Sådana åtgärder får dock inte medföra

inskränkning i dennes rätt att jaga eller på annat sätt nyttja en fastighet inom viltvårdsområdet.

Systemet med jakträttsbevis som tillämpats genom lag om jaktvårdsområden lagfästes, dock med en viss förändring. Jaktvårdsområdesföreningar får endast besluta om krav på tillstånd (jakträttsbevis) då områdes- och gemensamhetsjakt bedrivs. Föreningen får kräva minsta arealinnehav för att en fastighetsägare skall tilldelas fler än ett jakträttsbevis.

E) **Inskränkningar i den enskildes möjlighet att avtala om jakträttsupplåtelse**
Viltvårdsområdesföreningen får i sina stadgar ställa upp krav på föreningens tillstånd för upplåtelse eller överlåtelse av jakträtt inom viltvårdsområdet. Sådant tillstånd får vägras bara om:

- 1) den till vilken jakträtten upplåts eller överlåts inte förfogar över mark inom viltvårdsområdet av sådan storlek som anges i föreningens stadgar.
- 2) upplåtelsen eller överlåtelsen annars kan anses olämplig med hänsyn till viltvården eller på annat sätt är till avsevärd olägenhet för medlemmarna.

Alla fastighetsägare inom området, även ägare av mycket små fastigheter, är tillförsäkrade minst ett jakträttsbevis för egen del. Detta gäller oinskränkt så länge han själv jagar. Om han däremot vill arrendera ut jakten på sin fastighet, godkännes ett sådant avtal först när arrendatorn förfogar över så mycket mark inom området att han fyller arealkravet för ett jakträttsbevis.

F) **Sanktioner**

Den befogenhet som en jaktvårdsområdesförening haft att bestämma vilka handlingsregler för jakten som skall vara straffbara försvinner. Bestämmelsen ersätts med en rätt för viltvårdsområdesföreningen att besluta om tillfällig avstängning från områdes- och gemensamhetsjakt för den som inte

följer föreningens regler för områdes- resp gemensamhetsjakt. Avstängningen får inte vara längre än ett år. En ny bestämmelse införs i lagen om att vilt som skjutits i strid med en viltvårdsområdesförenings avskjutningsregler tillfaller föreningen.

G) **Övriga bestämmelser om verksamheten**

En viltvårdsområdesförening får endast ta ut avgifter för jakten inom viltvårdsområdet och för viltvårdsråd som fölls.

En viltvårdsområdesförening får inte bedriva verksamhet som är främmande för det ändamål som viltvårdsområdet skall tillgodose. Reglerna möjliggör även fortsättningsvis den idag praktiserade ordningen att avsätta medel till en skild delägarfond.

H) Viltvårdsområdets bestånd

Länsstyrelsen skall - tidigast tre år efter bildandet av ett viltvårdsområde - kunna besluta att en viltvårdsområdesförening skall upplösas om fler än en femtedel av fastighetsägarna eller fastighetsägare som äger mer än en femtedel av marken har uttalat sig för en upplösning. Inom omarronderingsområden krävs att fler än hälften av fastighetsägarna eller fastighetsägare som äger mer än hälften av marken anser att viltvårdsområdet skall upplösas.

Länsstyrelsen kan vidare - även före treårsfristens utgång - besluta om upplösning om viltvårdsområdesföreningen saknar styrelse eller om föreningen allvarligt missköter förvaltningen av viltvårdsområdet.

En fastighet eller en del av en fastighet som på grund av ändrad användning eller annars saknar väsentlig betydelse för verksamheten inom området skall kunna uteslutas ur området. Detsamma gäller en eller flera fastigheter med samma ägare, om fastigheten eller fastigheterna lämpligen kan bestå som en egen enhet för viltvård och om kvarvarande fastigheter utgör ett lämpligt viltvårdsområde.

I) Överklagande

Den - medlem eller inte - vars rätt berörs av en viltvårdsområdesförenings beslut får rätt att överklaga beslutet.

Endast de av en viltvårdsområdesförenings beslut som gäller jakten och viltvårdsåtgärder, medlemskap i föreningen, uteslutning ur föreningen, avgifter samt upplåtelse eller överlåtelse av jakträtt inom området kan överklagas.

Länsstyrelsen och den allmänna förvaltningsdomstolens prövning av ett överklagat beslut skall inte bara omfatta beslutets laglighet utan också dess lämplighet. Länsstyrelsen och den allmänna förvaltningsdomstolen kan ersätta det överklagade beslutet med ett nytt beslut.

J) Övergångsbestämmelser

Lagen om viltvårdsområden träder i kraft den 1 januari 2001. Ett jaktvårdsområde som finns vid lagens ikraftträdande skall anses som ett viltvårdsområde bildat enligt denna lag.

Om en förenings stadgar strider mot bestämmelserna i lagen om viltvårdsområden skall styrelsen utan dröjsmål lägga fram förslag till föreningsstämman om den ändring som behövs.